

Nyanlända elevers integrering och lärande – centrala faktorer ur ett språkpedagogiskt perspektiv

Symposium 2012

Läraryrollen i svenska som andraspråk

Om att möta flerspråkiga elever i sin undervisning

Nationellt centrum för svenska som andraspråk 4-5 okt 2012

Monica Axelsson

Institutionen för språkdidaktik

monica.axelsson@isd.su.se

Stockholms
universitet

Pressmeddelande Utb. & Arbets.markn.dep

Bättre utbildning för utrikes födda elever

409 milj (2013-2016)

Budgetprop. för 2013

(12.9-12)

Nyanlända:

- Förslag på utökad undervisningstid
Ex. 3 lekt/v/första året i åk 5-9
- Kartläggning nyanländas kunskaper
(stödmaterial från Skolverket)
- Information om fritt skolval på andra språk än svenska
- Validering av utländska betyg (Universitets- och högskolerådet)

Bättre utbildning för utrikes födda elever

409 milj (2013-2016)

Budgetprop. för 2013

Utrikesfödda elever

- Kompetensutveckling för lärare och rektorer för att stödja kunskapsutvecklingen i svenska för elever med annat modersmål. Svensklärare och lärare i andra ämnen
- Höjd kvalitet och individanpassning i sfi genom statsbidrag till huvudmännen:

Fler undervisningstimer

Sfi kombinerat med arbete, praktik eller annan utbildning

ALLMÄNNA RÅD
OCH KOMMENTARER
2008

Allmänna råd för utbildning av nyanlända elever

Skolverket

2012-10-08 Monica Axelsson, Institutionen för språkdidaktik

Stockholms
universitet

Allmänna råd för nyanlända (Skolverket 2008)

Def.:

”Med nyanlända elever avses elever som anländer nära skolstarten eller under sin skoltid i grundskolan, gymnasieskolan eller särskolan och som inte har svenska som modersmål och som bristfälligt eller inte alls behärskar det svenska språket.” (s.1)

Ny förordning 1.11 2012

Trolig def.: Utifrån inflyttade som anlänt före eller efter skolstart. Nyanländ under 4 år.

Allmänna råd för nyanlända (Skolverket 2008)

- Rekommendation
- Stöd för tillämpning av skolans författningar: lagar, förordningar, föreskrifter (s.3)
- "...syftar till att påverka utvecklingen i en viss riktning och främja en enhetlig rättstillämpning." (s.3)
- "Råden bör alltså följas" – om inte kraven kan uppfyllas på annat sätt

Ny förordning 1.11 2012 samt utredning mars 2013

Bör → ska

Allmänna råd för nyanlända (Skolverket 2008)

Mottagande

Kommunen bör ha riktlinjer och rutiner för mottagande

Skolledare, klasslärare/mentor, skolsköterska, tolk/modersmåls lärare – elev, föräldrar

Kartläggning

Läs- och skrivförmåga, modersmål, kunskaper i skolämnen (begrepp, förståelse, förmåga till problemlösning).

Rutiner för hur och vem som genomför.

Ny förordning 1.11 2012

Krav på kartläggning → inskrivning i klass (närhet) och individstyrd lämplig första organisationsform. Fri organisationsform.

Allmänna råd för nyanlända (Skolverket 2008)

Individuell bedömning

Organisationsform efter individens behov

Flexibilitet över tid

Rätt till

- Modersmålsundervisning
- Studiehjälp på modersmålet vid behov

Validering av kunskaper, betyg även om ny i svenska

Ny förordning 1.11-12

Rättigheter och skyldigheter

Allmänna råd för nyanlända (Skolverket 2008)

Kompetensutveckling

- Grundläggande kunskap hos lärare om vad andraspråksinlärning innebär
- och vad som är specifikt i det ämne man undervisar i
- Språkutvecklande arbetssätt i alla ämnen

Utredning mars 2013

Utrikesfödda elever

- Kompetensutveckling för lärare och rektorer för att stödja kunskapsutvecklingen i svenska för elever med annat modersmål. Svensklärare och lärare i andra ämnen

Nyanlända och lärande – en tvärvetenskaplig studie om nyanlända elevers lärandevillkor i den svenska skolan (VR 2011-2013) Nihad Bunar, Monica Axelsson, Fredrik Hertzberg, Jenny Nilsson

- Hur har tre kommuner organiserat mottagandet av nyanlända elever i grundskolan?
- Hur fungerar mottagningen och integreringen av de nyanlända i skolans sociala och pedagogiska sammanhang i praktiken i tre skolor?
- Hur är studievägledningen för nyanlända organiserad?
- Vilka är effekterna av de olika organisatoriska och pedagogiska modellerna för elevernas sociala relationer, identitetsutveckling och skolprestationer?

Mottagning av nyanlända

- Kommunens organisation
- Skolans organisation
- Studievägledning
- Elevernas erfarenheter och upplevelser

Tre kommuner – tre skolor

- Liten kommun 26 000 inv. (2011)
4-9 skola 460 elever, ca 3% flerspråkiga
- Mellankommun 139 000 inv. (2011)
7-9 skola 380 elever, ca 70% flerspråkiga
- Storstad Stockholm
7-9 skola 350 elever, ca 100% flerspråkiga

Vårt fokus: årskurs 8, 9

Internationell klass/introduktionsklass/ förberedelseklass

- Liten kommun – 1 internationell klass
- Mellankommun – 4 introduktionsklasser, två nivåer
- Stor kommun – 2 förberedelseklasser, idag samma nivå

Mottagning i kommunen

- Mellankommunen - central mottagning för alla nyanlända barn och ungdomar (sva-lärare, beteendevetare, tolk). Samtal och beskrivning av bakgrund för att därifrån komma vidare till en skola nära hemmet.
- Lilla och stora kommunen - nyanlända direkt till närmaste skola eller skolan med FK.

Kartläggning av elevens skolgång

I förberedelseklassen av sva-läraren

Kartläggningsmaterial Linköpings kommun

- omfattande och grundlig kartläggning av elevers tidigare bakgrund, kunskaper och förmågor, men även för *hur* elever *tänker* och har *lärt* tidigare. Alla skolämnen

Målgrupper:

nyanlända elever födda i ett annat land än Sverige och som anländer nära skolstart eller under sin skoltid

elever födda i ett annat land och som sedan flyttat till Sverige under de första uppväxtåren

flerspråkiga elever som är födda i Sverige

Förberedelseklassen

Inskrivnen i en ordinarie klass från början (LMS)

Riktmärke för vistelsetid i FK, 6-12 månader,
analfabet – skolbakgrund

Lilla k.: sva + stoff från vissa skolämnen (väder, Europa, vattnets kretslopp, Astrid Lindgren), L1, studiehandledning (1 FK, åk 4-9)

Mellank. 2 nivåer: 1) bas i svenska, ma, viss SO, L1 + studiehandledning (80 min/v.) 2) sva genom skolämnen, L1, studiehandledning. Kommunal tvåspråkighetsenhet – kärnverksamhet

Storstadsk.: sva, ma, + sva genom skolämnen, L1, studiehandledning

Utslussning

- Partiell

Praktisk-estetiska ämnen (idrott, slöjd, bild)
starka ämnen (ma, eng)

- Hel

Åldersmässig
Nedflyttning 1 år

Utslussning – den svaga länken

- FK – trygghet, mindre grupp, nyanlända kamrater, interaktion, lärare utbildad i sva & tvåspråkighet, ämnesutveckling på andraspråket, modersmålsundervisning, studiehandledning
- Ordinarie klass – stor grupp, kamrater?, tystnad?, inga mentorer/faddrar, lärare ämnesexpert inte språkexpert → ingen textbearbetning & skrivinstruktion, prov för enspråkiga, studiehandledning?, sva?, ämnessvenska?

svenska som andraspråk

*Stötningsstruktur för
den nyanlända eleven*

modersmål

nyanländ elev

studiehandledning
på modersmålet

Läxhjälp,
lovskola,
språkverkstad

ämnessvenska

2012-10-08 Monica Axelsson, Institutionen för språkdidaktik

Stockholms
universitet

Organisationsformer

Förberedelseklass ←-----→ Reguljär klass
Mellanformer direkt

Önskemodell **Linköping**

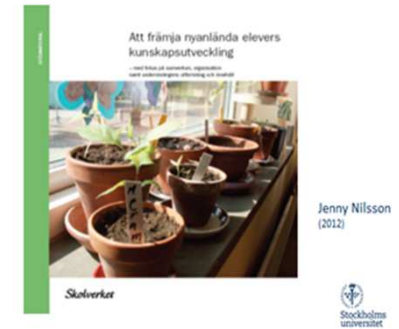
- Omvänd utslussning

Placering i reguljär klass

Utslussning till internationell klass vid behov

Idag: avstämning varje vecka mellan reguljära lärare och internationella klasslärare om hur det går för eleven och hur eleven upplever sin tillvaro i reguljär klass.

Gedigen kartläggning, kort och lång plan för elevens utveckling, väl förankrad hos vårdnadshavare och eleven

Storstadsskolan åk 7-9 VT 2012

- Förberedelseklass
- Mellansteg (1-2) innan reguljär klass (borttaget)
- Arbetslag årskursvis
- Arbetslaget fördelar lärarresursen
- Åk 9: Timmarna för elevens val och språkval används till ämnessvenska i NO, SO eller engelska.

Samma NO- resp. SO-område i samtliga åk 9.

Samarbete sva-lärare NO-/SO-lärare. Elevurval, erbjudande

Sva-lärare undervisar i ämnessvenska.

Eleverna deltar också i reguljär undervisning. Prov.

Sva-lärarens uppdrag

- Undervisa flerspråkiga elever i svenska som andraspråk
- Samarbeta med klass-/ämneslärare – integrerad språk och ämnesundervisning
- Undervisa i ämnessvenska
- Handleda övriga lärare i språkutvecklande arbetssätt

Modersmåslärarens uppdrag

- Kartläggning tidigare kunskaper
- Kontakt med vårdnadshavare
- Introduktionslärare för nyanländ, studiehandledning, möjliggör direkt integrering i reguljär klass (Hallstahammar)
- Studiehandledning (Västerås, Linköping, Växjö)
- Alfabetisering på modersmålet (Västerås)
- NO-projekt där tvåspråkig ämneslärare ger stöd på L1 inför, under och efter lektionen (Bagarmossen)
- Samarbete mellan modersmåslärare, klass- och ämneslärare, sva-lärare.

